

Lennart tar ett stärkande dopp i David Toops ymniga ocean av ljud och fascinerar av Balis eteriska gamelanklanger.

Paradispotpurrier för fåtöljresor

På nittioalet skrev engelsmannen David Toop böckerna *Ocean of sound* och *Exotica* som fortfarande inspirerar mig.

Böckerna är en mix av recensioner, intervjuer, dagdrömmar och anekdoter. De handlar mest om musik, men också om ljud och om blandningar som är både musik och ljud. Att läsa Toop gör att man funderar över vad man hör och skärper sina sinnen och sin fantasi. Läsningen blir en gränsöverskridande resa till verkliga platser och fantasimiljöer.

Toop beskriver ett klockspel med droppande vatten som finns i ett tempel i Kyoto i Japan. Men det kunde lika gärna vara droppande vatten i en golvbrunn hemma i badrummet med pålagt eko och pitchat till olika tonhöjder.

Som sound-track till läsningen finns de båda samlingsalbumen *Ocean of sound*

och *Crooning on Venus* med musik vald av Toop. Albumen är som

P2:s långa Kalejdoskop-mixar där musik omärkligt flyter

sammans med ångbåtar, tåg, regnskog och vattenspel som plötsligt krockar med Peter Brötzmanns maskingevarjazz eller Primal Screams indie-rock. Här finns också avantgardistisk ambient med musiker som Jon Hassell, Brian Eno, Harold Budd och Terry Riley.

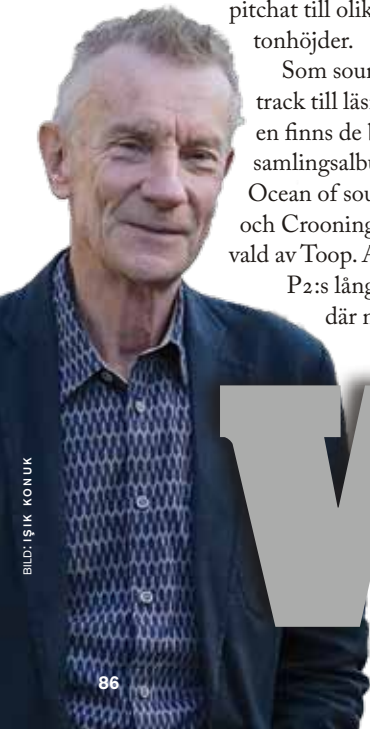
SJÄLV REKOMMENDERAR TOOP

också albumet *The exotic moods of Les Baxter*. Där finns parfymerade paradispotpurrier för fåtöljresor i stereo till tropiska söderhav, nattliga voodoooriter och simturer i Amazonas. Låtarna har titlar som *Guldtemplet*, *Oasen i Dakia*, *Djungelblomma*, *Kongotåget*, *Slöjornas stad*, *Mombasa efter midnatt*, *Kärleksdansen*,

Den blå djungeln, *Solpyramiden* och *Buddhas vänstra arm*.

Toop berättar också hur amerikanen Spike Jones fick inspirationen till sina märkliga och komiska musikblandningar. Jones var på konsert där Igor Stravinskij själv dirigerade sin *Eldfågeln*.

Stravinskij hade ett par nya läderskor som knarade ljudligt varje gång han ställde sig på tå. Publikens trodde att han återigen hade något revolutionerande på gång med nya rytmiska effekter i sin mu-

WRETET

”Alla vill vara Robinson Crusoe och tar andras fotspår i sanden som en personlig förolämpning”

Colin McPhee

BILD: COLIN MCPHEE

Colin McPhee förälskade sig i Bali och gamelanmusiken.

sik. Men Spike Jones satt så nära att han kunde både se och höra de knarrande skorna. Det gav honom idén att lägga in misstag i musiken och ersätta toner i välkända låtar med ljudeffekter. Typisk är hans vampyrversion av I only have eyes for you där kyssar låter som exploderande ballonger i en stor slottssal.

UNDER 1920-TALET I USA hittade man på uttrycket ”öarnas årtionde” för att beskriva amerikanernas längtan till Söderhavet och Västindien. Längtan var också som en flykt från det moderna samhällets krav till idén om ett friare liv bland infödingar. Toop beskriver också sambandet mellan Tanger i Marocko och Bali i Indonesien, båda exotiska platser som lockat många västerländska konstnärer under nittonhundratalet. Till Tanger kom författare som Paul Bowles [läs mer om honom på s 52], William Bur-

roughs och Allen Ginsberg. Till Bali kom målare, musiker och dansare. Gemensamt för Tanger och Bali var att där tilläts ett bohemiskt sätt att leva och att det var billigt.

En av de mest berömda Balibesökarna var den amerikanska musikern Colin McPhee. Hemma i New York hade han idéer om kristallklanger som var gasformiga, eteriska och sensuella. När han sedan kom till Java och Bali så lät gamelanmusiken precis så. McPhee blev förälskad i Bali, byggde ett hus där och skrev boken *A house in Bali* som kom ut 1946. Han skrev också *Music in Bali* 1966.

Men det finns en motsägelse i vårt sökande efter det exotiska. Denna inkonsekvens har bäst formulerats av just McPhee: ”Alla vill vara Robinson Crusoe och tar andras fotspår i sanden som en personlig förolämpning”. ¶

LIND

Den mångfald prisade radiomakaren Lennart Wretlind gör numera helt egna program genom Spotify. Wretlinds Värld är en spellista varvad med Wretlinds presentationer. Du hittar det enklast via lennartwretlind.com eller petsounds.se. Håll också utkik på Lira.se efter Wretlinds senaste låtlista som hör till denna kolumn.